

E. Kaczyński OP, *Morale, „Lex spiritus”, Virtù. Alcuni saggi di morale tomista*, Roma 2001, Pontificia Università S. Tommaso d'Aquino, s. 327.

Ukazując nieprzemijającą nowość myśli św. Tomasza z Akwinu, Kościół przedstawiał go zawsze jako mistrza sztuki myślenia i wzór właściwego uprawiania teologii. W epoce gdy chrześcijańscy myśliciele odkrywali na nowo skarby filozofii starożytnej, a ściślej: arystotelesowskiej, wielką zasługą Tomasza było ukazanie w pełnym świetle harmonii istniejącej między rozumem a wiarą. Skoro zarówno światło wiary, jak i światło rozumu pochodzą od Boga – dowodził – to nie mogą sobie wzajemnie zaprzeczać.

Od trzydziestu lat tomistyczną teologią moralną zajmuje się E. Kaczyński. Studia nad myślą św. Tomasza utrudniły mu funkcje, jakie sprawował. Przez wiele lat był rektorem „Angelicum” i przewodniczącym dziekanów wydziałów teologicznych w Rzymie. Owocem jego przemyśleń i wykładów jest recenzowana książka.

Na treść monografii składa się 10 rozpraw. W pierwszej autor udziela odpowiedzi na pytanie: Czy teologia moralna tomistów wywodzi się rzeczywiście od św. Tomasz?. Natomiast druga nosi tytuł: *Prawda, wolność, sumienie u św. Tomasza*. Z tym łączą się kolejne rozważania na temat stałych punktów w formacji sumienia. Zgodnie z tytułem monografii, następne rozważania są poświęcone „powrotowi do cnoty” Autor stawia tu pytania, czym jest cnota i jaka jest jej natura. Dwa kolejne wywody dotyczą „prawa ducha” u św. Pawła i jego interpretacji u św. Tomasza. Kaczyński analizuje pojęcie *Lex nova* u Akwinaty. Zastanawia się także nad „naturalnym dominium”, o którym pisze Tomasz w *Summie teologicznej* (II – II, 66, 1). Z kolei autor omawia cnotę męstwa. Zastanawia się także nad dynamiczną koncepcją kultury. Przy tym konfrontuje myśl K. Wojtyły ze św. Tomaszem. Ostatnia część książki ukazuje ewolucję myśli moralnej Tomasza, od jego komentarza sentencji do komentarza etyki nikomachejskiej.

Książka Kaczyńskiego ma charakter syntezy tomistycznej nauki o moralności. Autor przedstawia stanowiska współczesnych tomistów. Przy tym dokonuje promocji poglądów polskich etyków (T. Styczeń, A. Krapiec, K. Wojtyła ), które ze względu na barierę językową nie były znane na Zachodzie.

Na charakter syntetyczny książki wskazuje także wykaz dotychczasowych publikacji autora (s. 301-311 ). Jest ich 151 i są one także dowodem na promocję autorów polskich poprzez recenzje ich książek. Wzmiankowane są tu recenzje publikacji J. Pryszmonta, S. Olejnika, H. Jurosa, A. Dziuby, A. Młotka. Z tego wykazu czytelnik dowiadyuje się, że autor nie ogranicza się tylko do myśli Tomaszowej, ale wchodzi w problematykę współczesną. Problemy dziś najbardziej dyskutowane w etyce w ogóle, a w chrześcijańskiej w szczególności, którymi zajmuje się E. Kaczyński, to zagadnienia społeczno-polityczne związane ze sprawiedliwością, z wojną i pokojem, zagadnienia życia seksualnego, ekologii i bioetyki.

Recenzowane studium jest cennym wkładem do współczesnych badań nad tomistyczną myślą w zakresie etyki i teologii moralnej. Książka Kaczyńskiego przedstawia bowiem podstawowe pojęcia i skomplikowane zagadnienia dotyczące moralności u Doktora Anielskiego, dlatego powinna znaleźć się na półce teologów, etyków i filozofów chrześcijańskich.

ks. Antoni Młotek